

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/60/2024
Identifikačné číslo spisu:	2120011955
Dátum vydania rozhodnutia:	05.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2120011955.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča v trestnej veci obvineného G. E. pre zločin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. d), ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. f) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na neverejnom zasadnutí s verejným vyhlásením rozsudku konanom 5. februára 2025 v Bratislave o dovolaní menovaného podanom proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021

rozhodol:

Podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021 a rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 9T/70/2020, z 20. apríla 2021

bol porušený zákon

v ustanoveniach § 2 ods. 14 Trestného poriadku, § 2 ods. 17 Trestného poriadku, § 2 ods. 18 Trestného poriadku, § 270 ods. 2 Trestného poriadku, § 272 ods. 3 Trestného poriadku a § 319 Trestného poriadku v neprospech obvineného G. E..

Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021 v časti týkajúcej sa obvineného G. E. a rozsudok Okresného súdu Trnava, sp. zn. 9T/70/2020, z 20. apríla 2021 v časti týkajúcej sa obvineného G. E..

Z r u š u j ú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Okresnému súdu Trnava p r i k a z u j e , aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku n e b e r i e obvineného G. E., nar. X. K. XXXX v F., do väzby.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 9T/70/2020, z 20. apríla 2021 bol aj obvinený G. E. uznaný za vinného zo spáchania zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a), písm. d), ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. f) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že:

„v čase približne o 20:25 hod. 16. júla 2020 v priestoroch železničnej stanice v F. pristúpili k Š. E., narodenému v roku XXXX, ktorý sedel v tom čase na múriku pri R. K. pred budovou železničnej stanice F. a pýtali od neho cigarety a peniaze v rôznych nominálnych hodnotách, najskôr v hodnote 2,- €, neskôr v hodnotách 5,- € a 10,- €, kde tieto peniaze im Š. E. dobrovoľne vydal a chcel z priestorov železničnej stanice odísť, na čo obaja obvinení, ktorí si všimli v peňaženke Š. E. väčšie množstvo bankoviek, reagovali tak, že išli za Š. E.U. so zámerom neoprávnene sa obohatiť, viediac o Š. E.U., že sa jedná o dieťa a očakávajú vzhľadom k veku Š. E. a jeho fyzickej a psychickej vyspelosti, jeho bezbrannosť a nižšiu mieru prípadného odporu a tým zvýšenie šance na úspešné dosiahnutie svojho zámeru, pričom obvinený G. E. zastavil Š. E.Á. na terase pri lávke pre peších chodcov v smere do centra mesta F. a pútal jeho pozornosť tým, že pýtal od neho ďalších 50,- €, ktoré Š. E. odmietal dobrovoľne vydať a peňaženku zn. M. R., v ktorej sa nachádzala finančná hotovosť vo výške 1.300,- €, občiansky preukaz, autobusová čipová karta a kartička poistenca Z., si držal rukou pri tele, čo obvinený L. N. využil a peňaženku s obsahom finančnej hotovosti vytrhol Š. E. z ruky a dal sa na útek, následne obvinený G. E. zdržiaval Š. E. v prenasledovaní L. N. tým, že ho ubezpečoval, že vybaví, aby mu bola peňaženka vrátená a presviedčal Š. E., aby nevolal políciu, no po chvíli z miesta aj on utiekol za obvineným L. N.G. a finančnú hotovosť vo výške 1.300,-€, nachádzajúcu sa v odcudzenej peňaženke, si obaja obvinení rozdelili, čím svojím konaním spôsobili poškodenému Š. E., nar. XX. O. XXXX, trvale bytom E.N. XXX/X, XXX XX C. R., škodu vo výške 1.303,50 €, pričom obvinený L. N. sa skutku dopustil, hoci mu bola 20. februára 2020 príslušníkom Obvodného oddelenia Policajného zboru v Nových Zámkoch v blokovom konaní evidenčné číslo bloku: XXXXXXXX uložená pokuta vo výške 10,- € za priestupok proti majetku podľa § 50 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a obvinený G. E. sa skutku dopustil napriek tomu, že bol rozsudkom Okresného súdu Trnava zo 14. mája 2019, sp. zn. 34T/71/2017, právoplatným 14. mája 2019 uznaný vinným z prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona.“

Za to bol obvinenému G. E. uložený podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 4 (štyri) mesiace; pričom podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona bol na výkon uloženého trestu zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému (spolu s ďalším obvineným) povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodenému Š. E. vo výške 1.300,- eur.

Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací na podklade aj odvolania obvineného rozhodol uznesením, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021 tak, že podľa § 319 Trestného poriadku aj odvolanie obvineného G. E. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený G. E. prostredníctvom ustanoveného obhajcu JUDr. Ľudovíta Surmu dovolanie s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietol:

„[§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]. Namietam porušenie môjho práva na spravodlivý proces, nakoľko mi bola odňatá možnosť konať pred súdom a konfrontovať jedinou osobu - poškodeného, a

súčasne bolo porušené moje právo na obhajobu. K výsluchu poškodeného Š. E. vykonaného v prípravnom konaní 23. júla 2020, uvádzam tiež, že mi v tejto súvislosti bolo upreté právo na spravodlivý proces. Výsluch poškodeného sa vykonal len raz (pravdepodobne) a nebolo mi umožnené sa výsluchu zúčastniť, klásť poškodenému otázky a konfrontovať jeho výpoveď. V čase výpovede poškodeného som bol v CPZ a nebola mi umožnená účasť na tomto úkone. Je irelevantné, že ma mali OČTK o tomto úkone upovedomiť, ak nemám reálnu možnosť sa ho zúčastniť, a to ani prostredníctvom obhajcu. Táto možnosť mi nebola daná ani v konaní pred súdom, nakoľko súd nedôvodne odmietol moju žiadosť o jeho predvolanie a osobné vypočutie. Takýto postup OČTK a súdu je v hrubom rozpore so zásadou kontradiktórnosti trestného konania, ako základnou zásadou trestného konania. Súd tiež upustil od zásady bezprostrednosti a ústnosti, hoci na to podľa môjho názoru neboli splnené podmienky. Výsluchu poškodeného v prípravnom konaní sa nezúčastnil ani môj obhajca, nakoľko mi bol ustanovený až po jeho vypočutí a ďalší výsluch poškodeného sa už v prípravnom konaní nezopakoval. Nemal som teda možnosť uplatniť svoje základné zákonné práva obvineného, ani obžalovaného, a to tak v prípravnom konaní, ani v konaní pred súdom. Pritom výpoveď poškodeného Š. E. mohla byť rozhodujúcim dôkazom. Jednak mohol potvrdiť, že ja som ho neokradol, nič som s touto vecou nemal a jednak mohol vysvetliť, čo z jeho pohľadu znamená, že som ho 'zdržoval'. Toto je podstatná informácia, pretože na základe tohto zrejme súd usudzuje, že som spolupracoval s obžalovaným L. N.. Tiež mohol dosvedčiť niektoré iné skutočnosti, ako to, že som mu predtým už raz vrátil peňaženku, ktorú mu ešte pri železničnej stanici obžalovaný L. N. vzal. Ak by som ho chcel okradnúť, mohol som tak predsa urobiť už skôr.

Poukazujem na uznesenie Najvyššieho súdu SR, z 29. októbra 2014, sp. zn. 1Tdo/53/2014, v ktorom okrem iného uviedol nasledovné: 'Výsluch svedka vykonaný po začatí trestného stíhania vo veci a pred vznesením obvinenia a priori nie je vykonaný nezákonným spôsobom. V danej veci bol výsluch svedka vykonaný po začatí trestného konania 'vo veci', v deň vznesenia obvinenia obvinenému, avšak bez možnosti, aby sa k jeho výpovedi vyjadrili obvinení, resp. ich obhajcovia. Za takej procesnej situácie nebolo možné výpoveď svedka dôkazne relevantne na hlavnom pojednávaní prečítať. Iná procesná situácia vznikla po zabezpečení svedka a jeho osobnom výsluchu na hlavnom pojednávaní, pri plnom rešpektovaní zásad kontradiktórneho konania, keď obvinený, obhajca i prokurátor boli prítomní pri jeho výsluchu a mohli sa aktívne na jeho výsluchu zúčastniť. Za tejto situácie, ak svedok vypovedal ambivalentne, resp. si na niektoré jednotlivosti a podrobnosti pre odstup času nepamätá, je nariadenie prečítania jeho skoršej výpovede podľa § 264 ods. 1 Trestného poriadku (urobenej v rámci inak riadne a zákonne vykonaného výsluchu) plne lege artis. Implicitne teda, ak súd po výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní, jeho výpoveď z vecného hľadiska vyhodnotil a oprel rozhodnutie o vine obvineného okrem iného aj o tento dôkaz, nie je možné konštatovať, že postupoval nezákonne, resp. že rozhodnutie založil na nezákonnom dôkaze'.

Súčasne v tomto smere poukazujem aj na Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Tpj 63/2009 (publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk č. 4/2010), ktoré v právnej vete II. vyslovne stanovuje, že 'ak je výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup). Takto je povinný postupovať aj vtedy, ak ide o svedka, ktorý má právo odoprieť vypovedať podľa § 130 Trestného poriadku.'

Paradoxne odvolací súd, ako aj prvostupňový súd odôvodňuje svoje rozhodnutie tým istým stanoviskom NS SR, sp. zn. Tpj 63/2009, no vykladá ho v inom svetle. Súčasne svoje závery opiera o citácie z uznesenia NS SR, sp. zn. 4Tdo/37/2017, z 23. januára 2018 (predposledný odsek na str. 10 napadnutého rozsudku), no vyberá len určitú časť, ktorá je vytrhnutá z kontextu celého predmetného uznesenia NS SR. V tomto konkrétnom prípade bola maloletá poškodená vypočutá v konaní pred súdom a obžalovaný aj jeho obhajca mali možnosť klásť jej otázky a konfrontovať jej výpoveď. Dokonca mal byť obhajca prítomný aj pri výsluchu maloletej v prípravnom konaní. NS SR výslovne uvádza 'Vzhľadom na prítomnosť obhajcu obvineného N. A. pri výsluchu maloletej poškodenej v prípravnom konaní, ako aj na možnosť obvineného vyjadriť sa k výsluchu poškodenej na hlavnom pojednávaní, prípadne žiadať o jej dopočutie, dovolací súd dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nemožno konštatovať porušenie práva obvineného na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. písm.

c) Trestného poriadku.' To je predsa obrovský a zásadný rozdiel oproti mojej veci, na ktorý som upozorňoval už v predošlom odvolaní a nereflektoval to ani odvolací súd. Ten uviedol, že sa tým bude zaoberať neskôr. Ale kedy neskôr?

Ja som nemal absolútne žiadnu možnosť viesť kontradiktórny výsluch svedka, čím bolo porušené moje právo na spravodlivý proces. A je v tomto prípade jedno, že išlo o maloletého svedka. Predmetné uznesenie sa teda týka výsluchu maloletej aj výnimky zo zásady kontradiktórnosti konania, ktoré tieto výsluchy maloletých predstavujú, keďže v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku majú charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu. Podstatnou vecou, na ktorú poukazujem je však skutočnosť, že táto výnimka nie je absolútna a obvinenému alebo jeho obhajcovi sa musí ponechať možnosť konfrontovať aj maloletého svedka, a to najmä, ak je jeho výpoveď jediným a rozhodujúcim dôkazom pre uznanie viny. Mám za to, že toto si uvedomoval aj prvostupňový súd, ktorý ale porušenie zásady kontradiktórnosti trestného konania odôvodňuje tým, že v prípade poškodeného maloletého Š.B. E. nejde o podstatný a rozhodujúci dôkaz. V tom si ale protirečí, pretože na viacerých miestach uvádza, že priebeh skutkového deja v podstatných bodoch založil na výpovedi maloletého a v konečnom dôsledku o čo iné by oprel súd svoje rozhodnutie? Veď iný 'usvedčujúci dôkaz' v konaní ani neexistuje. Bez výpovede maloletého Š.B. E. by nebola žiadna obžaloba, súd by ani nevedel uviesť ako sa skutok stal, čo sa stalo, kto bol prítomný a opísať konanie obvinených

Okrem uvedeného prvostupňový súd poukazoval na judikatúru EŠLP, ktorá sa uvádza aj v predmetnom uznesení NS SR, no tieto rozhodnutia de facto hovoria to isté, čo tvrdím ja, teda že výsluch maloletej osoby predstavuje výnimku zo zásady kontradiktórnosti no táto výnimka nie je absolútna a nemaže byť v neprospech a na škodu obvineného, resp. obžalovaného. V každom jednom uvedenom rozhodnutí mal obvinený, či už sám, alebo prostredníctvom svojho obhajcu aspoň nepriamu možnosť konfrontovať výpoveď maloletého svedka.

K argumentácii súdu k uplatneniu náhrady výpovede svedka - osoby mladšej ako 18 rokov v zmysle ustanovenia § 135 Trestného poriadku a možnosti vykonania tohto dôkazu podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku tak uvádzam, že ustanovenia § 135 Trestného poriadku odseku 2 veta druhá a odseku 4 je potrebné vykladať vo vzájomnom kontexte, a to tak, že časť ustanovenia odseku 4 za bodkočiarkou ('výsluch tohto svedka možno v konaní pred súdom vykonať len výnimočne') sa týka všetkých troch alternatív uvedených v odseku 3, teda aj tretej z nich, zhodne s premisou podľa odseku 1. Možnosť v zmysle odseku 2 ('v konaní pred súdom možno vykonať dôkaz prečítaním zápisnice i bez podmienok uvedených v § 263') teda nie je výlučným pravidlom a neuplatní sa (na základe odseku) predovšetkým v prípade, ak nebola na výsluchu umožnená účasť obvineného alebo obhajcu (výsluch bol vykonaný pred vznesením obvinenia) a ak by na základe čítanej výpovede malo výlučne alebo v rozhodujúcej miere dôjsť k uznaniu viny (bez tohto dôkazu by k uznaniu viny nedošlo).

Výsluch poškodeného E. E. nebol na HP vôbec vykonaný. Namiesto neodôvodneného odmietnutia vykonania jeho výsluchu priamo na HP, sa na HP vykonalo len prehratie obrazovo-zvukového záznamu o jeho výpovedi z prípravného konania, ktorý bol z nášho pohľadu vykonaný bez splnenia zákonných podmienok, predloženia sprievodnej správy, a je teda ako dôkaz v trestnom konaní nepoužiteľný. Súčasne pri výsluchu svedka v prípravnom konaní bolo porušené moje právo na obhajobu, právo na kontradiktórne vedenie trestného konania a právo na spravodlivý proces. Z uvedeného vyplýva, že výpoveď poškodeného Š. E. nebola z pohľadu Trestného poriadku v konaní pred súdom vôbec vykonaná, resp. je ako dôkaz nepoužiteľná. Na podklade uvedeného je preto z môjho pohľadu nepochopiteľné, že odvolací súd uvedené úplne odignoroval a vo svojom odôvodnení uznesenia si v podstate stále 'ide to svoje'.

Odvolaciemu súdu stačí, že môj obhajca nahliadol so spisu a mal možnosť preštudovať vyšetrovací spis v prípravnom konaní. Týmto vraj bolo obžalovanému riadne umožnené (s povahou na status poškodeného) oboznámiť sa s obsahom jeho výsluchu. Odvolací súd opäť poukazuje len na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Tpj 63/2009 bez reflektovania judikatúry EŠLP, ktorá uvádza, že výsluch maloletej osoby je síce výnimkou z kontradiktórnosti vedenia trestného konania, ale nie absolútnou a obvinený, resp. obžalovaný musí mať možnosť hoci aj nepriamo (prostredníctvom obhajcu, resp. tretej osoby na to určenej) konfrontovať výpoveď maloletej osoby - ako jediného usvedčujúceho svedka.

Aby som bol presnejší, odvolací súd judikatúru EŠLP aj uvádza, no mám za to, že len formálne bez hlbšieho pochopenia a výkladu a paradoxne ju vykladá v úplne inom svetle a dochádza k úplne iným

záverom. Mám za to, že odvolací súd sa judikatúrou ESĽP ktorú uvádza ani bližšie nezaoberal a odcitoval ju zrejme len podľa systematického zaradenia k uvedenej problematike, pretože ak by si ju dôsledne prečítal, musel by dôjsť k vyššie uvedeným záverom, ktoré som uvádzal v odvolaniach a nie k tým, čo prezentuje vo svojom uznesení.

[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Nesúhlasím s názorom odvolacieho súdu v rozhodnutí, sp. zn. 3To/23/2021, z 9. marca 2021, ktorého názorom bol prvostupňový súd viazaný, že skutok mal byť spáchaný na maloletej osobe a v súvislosti s jej vekom s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Nevidím dôvod, aby sa súd odklonil od svojej predošlej argumentácie s poukazom na rozhodnutie NS SR, sp. zn. 2Tdo/65/2013. V tejto súvislosti bola pôvodná argumentácia súdu prvého stupňa správna. Ani samotný poškodený maloletý Š. E. neuviedol, že by mal pocit, že bol okradnutý z dôvodu využitia, alebo zneužitia jeho veku. To, že som uviedol, že poškodeného som poznal z videnia, vôbec neznamená, že som musel mať vedomosť o jeho veku, tak ako uvádza súd. To je čistá domnienka súdu a nezakladá sa na žiadnom fakte a dôkaze. Z opisu skutku poškodeného nevyplyva vôbec záver, že by mal strach, že by bol bezbranný. Neexistuje teda žiadna objektívna a už vôbec nie subjektívna súvislosť spáchania skutku v súvislosti s využitím veku poškodeného. Okrem toho ťažko sa dá usúdiť, či má 16 ročný chlapec skutočne 16 - 17 rokov alebo 17, 18, alebo 19 rokov. Podľa výzoru sa to dá len odhadnúť. Okrem toho výzorom, oblečením a správaním pôsobil minimálne na 18 rokov. O to viac, ak sa neskoro večer pohybuje po meste. Pripomínam, že poškodený prišiel v neskorých večerných hodinách z Bratislavy a vôbec sa neponáhľal domov. Namiesto toho sedel na múriku oproti baru pred železničnou stanicou a fajčil. Ako sám tvrdí, mal mať pri sebe hotovosť vo výške 1.300,- €, čo vôbec nie je bežné, aby mal maloletý pri sebe toľko peňazí. To všetko skôr vzbudzovalo dojem, že je minimálne plnoletý a z výsluchu jeho matky vyplynulo, že tá ani nevedela, že bol v Bratislave a odkiaľ má toľko peňazí. Dokonca pôvod finančnej hotovosti nevedia (poškodený a jeho matka) dodnes hodnoverným spôsobom vysvetliť.

Odvolací súd v súvislosti s použitím § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, teda, že som mal objektívnu vedomosť o veku poškodeného, poukazuje na moju údajnú výpoveď, kde som mal uviesť, že 'poškodeného som poznal minimálne z videnia, a teda musel som mať vedomosť o tom, že poškodený nie je plnoletý'. Takýto záver odvolacieho súdu je alibistický a z môjho pohľadu až absurdný, pretože je tu zjavná snaha akýmkoľvek spôsobom docieľiť použitie ustanovenia § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, teda že skutok bol spáchaný na dieťati. Ak by to aj bola pravda, tak to, že poznám niekoho z videnia (teda, že ho zvyknem opakovane vídať na nejakom mieste v určitý čas - napr. železničnej stanici) neznamená, že ho poznám a viem koľko má rokov, alebo ako sa volá, kde býva a pod.. Kto napr. pravidelne cestuje do práce vlakom v rovnaký čas, stretáva tých istých ľudí, ktorí taktiež cestujú pravidelne, no neznamená to, že ich osobne pozná, alebo vie koľko majú rokov. Neexistuje žiadne spojenie a súvis s tým keď niekto niekoho pozná tzv. 'z videnia' a tým, že ho osobne pozná a pozná napr. jeho meno alebo dokonca jeho vek.

[§ 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku]. Na hlavnom pojednávaní 30. novembra 2020 bol prehraný kamerový záznam s výsluchom poškodeného Š. E., ku ktorému uvádzam, že nebol vykonaný zákonným spôsobom. Z kamerového záznamu nie je zrejmy dátum a čas, kedy sa mal vykonať, miesto nahratia kamerového záznamu, nie je zrejme v akom procesnom postavení som bol v tom čase ja, teda či mi už bolo vznesené obvinenie, kto vykonal tento výsluch poškodeného a kto bol prítomný pri výsluchu v zmysle ustanovenia § 135 ods. 1 Trestného poriadku. Z tohto záznamu sa to nedá zistiť, ani overiť, lebo je snímaný len Š. E.. Súčasne som na HP namietol zákonnosť vykonania tohto dôkazu, keďže mám za to, že nebol vykonaný v súlade s ustanovením § 270 ods. 2 Trestného poriadku. Súčasťou tohto dôkazu mala byť aj sprievodná správa o tom, akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný. Je povinnosťou prokuratúry k takémuto dôkazu správu predložiť a povinnosťou súdu túto správu oboznámiť. Mám za to, že v tomto prípade zákon jasne hovorí o obligátnej povinnosti vykonať, alebo oboznámiť takúto sprievodnú správu, nie je to opčná možnosť súdu. Neexistuje žiadna výnimka, že by nemusela byť predložená a oboznámená. V tomto prípade však nikto nepredložil žiadnu sprievodnú správu a ani žiadna správa nebola súdom oboznámená. Vychádzajúc z komentárov a dôvodovej správy k tomuto ustanoveniu Trestného poriadku, tak správa k obrazovo-zvukovému záznamu má preukázať jeho pravosť, hodnovernosť a tiež, či spôsob jeho získania neodporuje zákonu. 'Súčasťou takéhoto vykonania dôkazu musí byť aj oboznámenie správy, z ktorej musí vyplývať akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný. Bez takejto správy je takýto dôkaz v trestnom konaní nepoužiteľný.'

(ČENTÉŠ Jozef a kol., 2019. Trestný poriadok, Veľký komentár 4. aktualizované vyd. Bratislava: Eurokódex, s. 617 - 618. ISBN: 978-80-8155-087-4).

Napriek tomu, že aj odvolací súd sa na výpoveď poškodeného doslova odvoláva, tak mám za to, že to v tomto prípade nemôže robiť, pretože takýto dôkaz nebol na HP nikdy vykonaný. Na hlavnom pojednávaní nebola ani len oboznámená zápisnica o výsluchu poškodeného Š. E.U. z 23. júla 2020, ktorá by nahrádzala jeho výpoveď poškodeného priamo na HP, resp. by za určitých okolností mohla poslúžiť ako sprievodná správa k obrazovo-zvukovému záznamu o jeho výpovedi, ak bol vôbec tento záznam vyhotovený pri tejto jeho výpovedi. Bol len prehraný obrazovo-zvukový záznam. Paradoxne sa však v tejto zápisnici neuvádza nič o tom, že o priebehu jeho výsluchu je vyhotovovaný nejaký obrazovo - zvukový záznam. Je tak teda otázne, kedy bol obrazovo-zvukový záznam o výpovedi Š. E. vyhotovený, kým a akým spôsobom a kto bol na ňom prítomný, resp. či tam boli prítomné všetky osoby, ktoré tam v zmysle Trestného poriadku mali byť. Argumentácia súdu, že neuvedenie vyjadrenia v zápisnici o výsluchu, že sa výsluch maloletého poškodeného nahráva na obrazovo-zvukový záznam, je len písárska chyba podľa môjho názoru nemôže obstať. Jednak je to irelevantné, pretože táto jeho výpoveď nebola na HP v konaní pred súdom nikdy oboznámená, ani prečítaná, teda nebola vykonaná zákonným spôsobom a jednak je takáto chyba neakceptovateľná. Dokonca nie je z odôvodnenia rozsudku prvostupňovým súdom zrejmé, či práve túto zápisnicu o výsluchu maloletého poškodeného považoval súd za sprievodnú správu k obrazovo-zvukovému záznamu o výsluchu maloletého. Ak áno, tak sa z nej nedá zistiť nič podstatné z toho, čo má takáto sprievodná správa obsahovať, teda akým spôsobom a kým bol záznam vyhotovený alebo získaný. Aj z vyššie uvedeného teda vyplýva, že výsluch poškodeného Š. E. nebol na HP vôbec vykonaný. Namiesto neodôvodneného odmietnutia vykonania jeho výsluchu priamo na HP, sa na HP vykonalo len prehratie obrazovo-zvukového záznamu o jeho výpovedi z prípravného konania, ktorý bol z nášho pohľadu vykonaný bez splnenia zákonných podmienok, predloženia sprievodnej správy, a je teda ako dôkaz v trestnom konaní nepoužiteľný. Súčasne pri výsluchu svedka v prípravnom konaní bolo porušené moje právo na kontradiktórne vedenie trestného konania a právo na spravodlivý proces. Z uvedeného vyplýva, že výpoveď poškodeného Š. E. nebola z pohľadu Trestného poriadku v konaní pred súdom vôbec vykonaná, resp. je ako dôkaz nepoužiteľná. Okrem už uvedeného, poškodený vôbec neuvádza, že by som sa dopustil nejakým konaním trestného činu, alebo sa nejako podieľal na trestnom čine. Druhý kamerový záznam je tiež bez relevancie pre trestné konanie, keďže ukazuje, že sme na železničnej stanici boli a potom odišli, čo ale v konaní ani nebolo sporné.

Vykonané dôkazy sú v rozpore so závermi súdu o mojej vine. Súd pri rozhodnutí musí vychádzať z dôkazov vykonaných na HP a nemôže rozhodnúť len podľa svojej úvahy, ktorá je v rozpore s vykonaným dokazovaním. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia len hodnotí moju výpoveď a výpoveď obžalovaného L. N. a tvrdí, že ju nepovažuje za dôveryhodnú a v podstate len na tomto postavil svoje rozhodnutie o mojej vine. Napriek tomu, že rešpektujem názor súdu a jeho voľné hodnotenie dôkazov, považujem za neprípustné, aby súd rozhodol o vine len na základe výpovedi obžalovaných, ktoré sú navyše v rozpore s tým čo tvrdí súd v odôvodnení rozsudku. Považujem za neprípustné, aby bolo rozhodnutie súdu o vine obžalovaného postavené len na jeho výpovedi, resp. výpovedi spoluobžalovaného, ktorým navyše súd neverí bez poukázania na iné podporné dôkazy, ktoré by preukázali závery súdu. Obžalovaný môže na svoju obranu uvádzať čokoľvek, dokonca v krajnom prípade aj klamať, nakoľko nie je to on, kto je zaťažený dôkazným bremenom. Rozhodnutie súdu nie je v tomto prípade podporené a preukázané inými dôkazmi, ktoré by preukazovali moju vinu. Jediným dôkazom, ktorý by mohol preukázať moju vinu, by mohla byť výpoveď poškodeného. Paradoxne poškodený ma však z ničoho neobviňuje a ani netvrdí, že som ho okradol, alebo sa podieľal na krádeži.

V napadnutom rozsudku prvostupňového súdu úplne absentuje uvedenie a popísanie konania, ktorým som sa mal dopustiť trestnej činnosti. Súd uviedol, že podľa výpovede L. N. bolo mojou úlohou zdržať poškodeného tak, aby mohol poškodený (zrejme písárska chyba - mal byť uvedený obžalovaný N.) s odcudzenou peňaženkou utiecť, ale takéto tvrdenie predsa vôbec nekorešponduje s vykonaným dokazovaním. Ako som zdržoval poškodeného? Nijak som mu fyzicky nebránil, čo sám potvrdil. A políciu nakoniec aj tak zavolať. Mojou jedinou 'chybou' je, že som bol prítomný pri tom, ako obžalovaný L. N. vzal peňaženku poškodenému. Tiež uvádzam, že napriek tomu, že som sa s obvineným N. na odcudzení peňaženky nedohodol, čo on potvrdil, tak len samotná dohoda dvoch osôb, že spáchajú skutok, ktorý by mohol byť posúdený ako trestný čin, nie je trestná! K tomu by muselo pristúpiť nejaké konkrétne konanie, alebo aspoň nejaká činnosť, ktorá by smerovala k naplneniu takého zámeru. To, že si

to súd myslí, že to tak mohlo byť je nepostačujúce, ak svoje úvahy nevie riadne odôvodniť a podložiť dôkazmi. V tomto prípade som sa však nedopustil žiadneho konania, ktoré by mohlo byť čo i len v najmenšom posúdené ako konanie spolupáchateľa a navyše ani obžaloba, či súd to nevie v rozsudku uviesť. Súčasne sa nepreukázalo ani to, že by sme si rozdelili finančnú hotovosť, ktorú odcudzil obvinený N. poškodenému. Dokonca samotný obžalovaný N. to popiera. Na záver uvádzam, že ani jeden z vyprodukovaných dôkazov, či už v prípravnom konaní, ako aj na hlavnom pojednávaní, nepreukazuje to, že som svojim konaním naplnil znaky skutkovej podstaty trestného činu krádeže spolupáchateľstvom ani žiadneho iného trestného činu, teda nebola žiadnym spôsobom preukázaná moja účasť na spáchaní trestného činu bez akýchkoľvek rozumných pochybností. Práve naopak, dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní preukazujú to, že na predmetnom skutku som neparticipoval takým konaním, ktoré by mohlo byť kvalifikované ako trestný čin, ktorý sa mi kladie za vinu a v konečnom dôsledku preukázali moju nevinu.“

Obvinený G. E. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku, napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu, ako aj rozsudok okresného súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„K zákonnosti vykonania dôkazu - prehratia obrazovo-zvukového záznamu z výsluchu poškodeného v prípravnom konaní na hlavnom pojednávaní konanom 30. novembra 2020 sa rozsiahlo vyjadroval Krajský súd v Trnave v uznesení, sp. zn. 3To/23/2021, z 9. marca 2021, ktorým v plnom rozsahu zrušil prvé prvostupňové rozhodnutie. Odvolací súd v rámci svojho odôvodnenia poukázal na výnimku zo zásady kontradiktórnosti pri výsluchu maloletých, ktorý je považovaný za neopakovateľný úkon a takýto záznam je preto možné s poukazom na § 263 ods. 3 písm. b), ods. 5 Trestného poriadku prehrať na hlavnom pojednávaní. Svoju argumentáciu odvolací súd podporil rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva. Nakoľko uvedené prehratie záznamu bolo namietané zo strany odsúdeného aj v rámci druhého podaného odvolania, touto námietkou sa zaoberal v rámci prieskumu odvolania Krajský súd v Trnave opätovne v uznesení, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021, pričom rovnako potvrdil zákonnosť takto vykonaného dôkazu. S uvedeným odôvodnením sa v plnej miere stotožňujem a bez potreby jeho opakovania na toto odkazujem. Dávam do pozornosti dovolacieho súdu fakt, že výpoveď poškodeného Š. E.U. nebola v žiadnom prípade jediným usvedčujúcim dôkazom. Odsúdený L. N. usvedčoval odsúdeného E. už v prípravnom konaní, rovnako sa v určitej miere priznal aj odsúdený E., kedy poukazujem príkladom na výsluch pri rozhodovaní o vzatí do väzby z 24. júla 2020, kde spáchanie skutku priznal v celom rozsahu. Rovnako usvedčujúcimi dôkazmi boli aj vykonaná rekognícia, na ktorej poškodený s istotou opoznal oboch odsúdených a v neposlednom rade aj kamerový záznam. Uvedený dôkaz bol vykonaný zákonne a zároveň išlo o jeden, avšak nie jediný usvedčujúci dôkaz voči odsúdeným. Dovolací dôvod preto nie je daný.

K námietke, ktoré má zakladať dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uvádzam nasledovné. Spáchanie trestného činu krádeže v súvislosti s vekom poškodeného bolo rovnako predmetom prieskumu v rámci oboch odvolacích konaní, pričom naplnenie tohto kvalifikačného znaku bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané. Opätovne odkazujem na odôvodnenia uznesení odvolacieho súdu. Odsúdený N. už v prípravnom konaní uvádzal, že v inkriminovaný deň spolu s odsúdeným E. oslovovali rôznych ľudí, od ktorých žiadali peniaze, pričom nasledovali muža vo veku asi 30 rokov, avšak pri R. K. zbadali chlapca vo veku asi 15 rokov, na ktorého sa zamerali. K veku poškodeného sa vyjadril aj odsúdený E., ktorý v prípravnom konaní popísal poškodeného ako 16 alebo 17 ročného chalana, ktorého aj z videnia poznal. Zároveň je potrebné zohľadniť priebeh skutku, kedy odsúdení mali s poškodeným dlhšiu interakciu, následne ho prenasledovali, pričom minimálne odsúdený E. poškodeného aj zbežne poznal, preto im jednoznačne muselo byť zrejmé, že ide o osobu mladšiu ako 18 rokov. Spochybňovanie vedomosti o veku poškodeného je preto možné hodnotiť ako výlučne účelové, nakoľko spáchanie skutku na chránenej osobe dieťaťu, zakladá kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu krádeže podľa § 212 ods. 3 Trestného zákona. Rovnako je nedôvodná argumentácia dovolateľa k veku poškodeného s poukazom na jeho neskorý príchod z Bratislavy, neponáhľanie sa domov, sedenie pred barom a vysoký obnos hotovosti, pričom tieto skutočnosti mali podľa dovolateľa

nasvedčovať plnoletosti poškodeného. Tieto faktory nemajú vplyv na vek poškodeného, ktorý je bez ohľadu na miesto, čas prípadne výšku hotovosti stále dieťaťom, smerodajné je v tomto prípade to, že odsúdení si poškodeného vytipovali vzhľadom na jeho vek, čo exaktne vyplýva aj z výpovede odsúdeného N., ktorý uviedol, že najskôr žiadali peniaze od asi 30 ročného muža, neskôr, keď zbadali chlapca vo veku asi 15 rokov, zamerali sa na neho. Práve vek poškodeného bol zámienkou, pre ktorú sa odsúdení rozhodli osloviť a následne okradnúť Š.B. E.. Týmto je daná súvislosť medzi trestným činom a vekom vyžadovaná ustanovením § 139 ods. 2 Trestného zákona, preto je použitie § 139 ods. 1 písm. a) zákonné a odôvodnené“.

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného G. E. podľa § 382 písm. c) odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je daný.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení (príkladmo viď § 34 a nasl., pokiaľ ide o obvineného, resp. § 44 a nasl. Trestného poriadku, čo sa týka obhajcu a pod.), ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva na obhajobu, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na

postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napokon, aj zo samotného gramatického znenia naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. Takýmto zásadným porušením by bolo najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať konkrétny vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania smerujúcich k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (napr. rozhodnutie o obmedzení osobnej slobody) alebo meritórneho rozhodnutia. Dôležité sú teda aj konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach.

Možno zovšeobecniť, že až takéto „kvalifikované“ porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom môže byť dôvodom na konštatáciu porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru, pričom predmetné porušenie musí mať vzhľadom na vyššie uvádzané konkrétne okolnosti prípadu aj súčasne podstatný vplyv na výsledok konania - tzn. na rozhodnutie vo veci samej. Zásadným je v tomto smere záver, že právo na obhajobu v zmysle označeného dôvodu dovolania je potrebné chápať ako nutné vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, resp. jeho obhajcu (§ 34 ods. 4 Trestného poriadku).

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietol porušenie práva na spravodlivý proces a práva na obhajobu. Poukázal na to, že výpoveď poškodeného nebola vykonaná kontradiktórnym spôsobom, a to ani v prípravnom konaní, ani na hlavnom pojednávaní.

Táto dovolacia námietka je zhodná s obsahom jeho odvolania. Krajský súd sa s ňou vysporiadal nasledovne:

„Odvolací súd dáva obžalovanému E. do pozornosti to, že poškodený v prípravnom konaní vypovedal ako maloletá osoba, výsluch ktorej sa vedie osobitným spôsobom, a to práve s ohľadom na jeho vek, rozumovú ako aj mravnú vyspelosť, to všetko za účelom predchádzania druhotnej viktimizácie. Výsluch či už svedka alebo poškodeného, ktorý je maloletou osobou predstavuje výnimku zo zásady kontradiktórnosti (nevzťahujú sa naň ustanovenia o výsluchu svedka, resp. vzťahujú v rôznych modalitách a odchýlkach). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na závery stanoviska trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. Tpj/63/2009, zo 7. decembra 2009, podľa ktorého výnimku zo zásady kontradiktórnosti postupu v konaní predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; takýto charakter majú aj výpovede maloletých. Uvedené vychádza z koncepcie ochrany maloletých osôb v trestnom konaní, pričom v tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na judikatúru ESĽP, ktorá zvyrazňuje potrebu vedenia trestného konania smerujúceho k ochrane záujmov maloletých, ktorí ako svedkovia svedčia v prípadoch, kedy sú trestnými činmi sami dotknutí, resp. trestnou činnosťou poškodení (porovnaj rozsudok ESĽP S. N. proti Švédsku z 2. júla 2002, rozsudok ESĽP F. a M. proti Fínsku zo 17. júla 2007, rozsudok ESĽP Kovač proti Chorvátsku z 12. júla 2007, rozsudok ESĽP W. S. proti Poľsku z 19. júna 2007 a ďalšie). V prípade výsluchov takýchto svedkov sú definované nielen zákonné výnimky, ale aj výnimky verifikované rozhodovacou praxou ESĽP, ktoré dopadajú aj na kontradiktórne poňatie trestného konania spočívajúceho v možnosti vypočúvania takýchto svedkov, či už opakovane v rámci prípravného konania, alebo v konaní pred súdom, a ktorých spoločným menovateľom je potreba eliminácie opätovného prežívania negatívnych zážitkov takýchto svedkov z trestnej činnosti adresovanej voči nim samotným. Z uvedeného teda vyplýva, že právo obvineného na kontradiktórne vypočutie takýchto svedkov nie je ani v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru absolútne a nezaručuje ani osobnú prítomnosť takýchto svedkov na pojednávaní súdu (porovnaj rozsudok ESĽP A. M. proti Taliansku zo 14. decembra 1993, rozsudok ESĽP A. H. proti Fínsku z 10. mája 2007)“.

Najvyšší súd poznamenáva, že do práva na obhajobu nepochybne patrí aj právo na spravodlivý proces tak ako to má na mysli čl. 6 Dohovoru.

Podľa čl. 6 Dohovoru

1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;
- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;
- d) vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.

+ + +

Dovolací súd k právu na spravodlivý proces a ku kontradiktórnosti trestného konania vo všeobecnosti uvádza.

Kontradiktórnosť (/lat./ práv. 1. rokovací spôsob súdneho konania, 2. protirečivý) sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. Kontrolu väzby podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru v prípravnom konaní uskutočňuje sudca po vypočutí strán (audience, hearing). Výpoveď svedka môže súd zásadne vziať za základ svojho rozhodnutia len ak bol svedok vypočutý kontradiktórne v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d). To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí byť týmto spôsobom vypočutý už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby (Repík).

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok sa kontradiktórnosti a rovnosti strán venuje v ustanoveniach, § 2 ods. 14 Trestného poriadku, § 263 Trestného poriadku § 264 Trestného poriadku (ktorý sa ale netýka tohto prípadu a preto sa mu dovolací súd nebude ďalej venovať).

Podľa § 2 ods. 14 Trestného poriadku Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

Podľa § 263 Trestného poriadku

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo, alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v čase jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,

b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo

c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 o čítaní zápisnice o výpovedi sa primerane použijú aj na prehranie zvukového a obrazového záznamu o výsluchu vykonaného prostredníctvom videokonferenčného zariadenia.

(6) Strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše, alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

Ustanovenie § 263 Trestného poriadku sa týka situácie, ak svedka nemožno na hlavnom pojednávaní (z akýchkoľvek dôvodov) vypočuť, a preto sa má prečítať jeho výpoveď z prípravného konania. Na takúto situáciu sa striktné musí aplikovať princíp kontradiktórnosti obsiahnutý v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

Vo vzťahu k právu na spravodlivý proces a k čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru, Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery:

- Unterpetinger p. Rakúsku, rozsudok z 24. novembra 1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcéry. Vyhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. ESĽP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní, dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d)

Dohovoru.

- Kostovski p. Holandsku, rozsudok z 20. novembra 1999 - sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepadnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. ESLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania, je prípustné, pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď, alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá, a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Luca p. Taliansku, rozsudok z 27. februára 2001 - sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť, alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

- Asch p. Rakúsku rozsudok z roku 1991. Družka obžalovaného bola vypočutá v prípravnom konaní a následne sa na hlavnom pojednávaní rozhodla nevypovedať. Preto bola prečítaná jej výpoveď produkovaná v prípravnom konaní. ESLP nemal za preukázané porušenie Dohovoru, pretože uvedená výpoveď nepredstavovala jediný dôkaz, na ktorom bolo založené rozhodnutie o vine. Obžalovaný mal tiež možnosť obsah výpovede kritizovať a využiť ďalšie spôsoby obhajoby. Obžalovaný nedostal v žiadnej fáze konania možnosť vypočuť svedkyňu a napriek tomu ESLP tento postup za porušenie čl. 6 ods.3 nepovažoval, pretože jej výpoveď nepredstavovala jediný dôkaz, na ktorom bolo založené rozhodnutie o vine.

- Saidi p. Francúzsku z roku 1993, keď rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru a uviedol, že práva obhajoby sú obmedzené spôsobom nezlučiteľným s požiadavkami článku 6, ak sa uznanie viny/odsúdenie zakladá výlučne či rozhodujúcim spôsobom na výpovedi svedka, ktorého obžalovaný nedostal príležitosť vypočuť alebo dať vypočuť ani v prípravnej fáze konania, ani v priebehu súdneho procesu (rovnako i Balán proti ČR, Breukhoven proti ČR, Krasniki proti ČR).

- Balán p. ČR - ESLP vyslovil: Ak vnútroštátne právo pripúšťa v prípade spoluobvineného, ktorý odmietne svedčiť na hlavnom pojednávaní, prečítať jeho výpoveď z prípravného konania (výpoveď obvineného) nie je táto skutočnosť dôvodom pre to, aby bol obvinený zbavený práva, ktoré mu zaručuje čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, teda preskúmať alebo dať preskúmať kontradiktórnym spôsobom všetky zásadné dôkazy proti sebe.... Jedná sa totižto o právo obvineného vypočúvať alebo dať vypočúvať svedkov proti sebe, ktoré zaručuje čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru a ktorého výkon v zásade nepodlieha uváženiu súdu. K porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru teda došlo.

- K porušeniu Dohovoru došlo vo veci Breukhoven p. ČR rozsudok č. 44438/06 z 21.7.2011, kde išlo o prípad osoby odsúdennej okrem iného i za trestný čin obchodovania s ľuďmi, a to prevažne na základe výpovedí niekoľkých žien, ktoré mal pod sľubom riadneho zamestnania vylákať z Rumunska a následne pod hrozbou násilia donútiť k prostitúcii. Výsluch svedkýň bol vykonaný ako neodkladný úkon podľa § 158a ČTP - za prítomnosti sudcu, ale bez prítomnosti obhajcu. Súd sa potom nepokúsil svedkyne vypočuť na hlavnom pojednávaní a ich výpovede prečítal podľa § 211 ods. 2 ČTP. ESLP pripomenul zásadu, podľa ktorej je treba dať obvinenému možnosť vypočuť svedkov obžaloby, hoci táto zásada pripúšťa výnimky, s právami obhajoby je nezlučiteľné, ak je odsudzujúci rozsudok založený výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovediach svedkov, ktorých obvinený nemal možnosť vypočuť v žiadnej fáze konania. Ak takí svedkovia nie sú k dispozícii, majú štátne orgány vyvinúť primeranú snahu k zaisteniu ich prítomnosti počas konania. I keď pre obete sexuálnych trestných činov môže byť konfrontácia s páchatelom veľmi zraňujúca, sú štáty povinné prijať opatrenia, ktoré vyvážia znevýhodnenie pozície obhajoby. ESLP konštatoval, že trestný čin obchodovania s ľuďmi bol sťažovateľovi preukázaný len výpoveďami spomenutých svedkýň, ktoré sťažovateľ nemal možnosť vypočuť a ktorých výsluch sa súd nepokúsil zaistiť hoci priamo v Rumunsku. Došlo tak porušeniu čl. 6

ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Rachdad p. Francúzsku (2003) ESLP uviedol, že článok 6 EDLP síce oprávňuje vnútroštátne súdy na to, aby založili výrok o uznání viny na svedectve svedkov proti obžalovanému, ktorých tento alebo jeho obhajca nemohli vypočúvať v žiadnej fáze konania, ale výlučne len v prípade, ak

- je nemožnosť konfrontácie spôsobená nemožnosťou svedka lokalizovať (objektívna nemožnosť) a to i napriek aktívnej činnosti (hľadaniu) orgánov štátu

- svedectvo/výpoveď nesmie v žiadnom prípade predstavovať jediný dôkaz, na ktorom je uznanie viny založené (Zentar proti Francúzsku, Guilloury proti Francúzsku).

Postupom času ESLP tieto závery rozšíril i na prípady, keď svedka síce lokalizovať možno, ale objektívne ho nemožno predviesť pred súd a vypočúť (Ubach Mortes proti Andorre, Berisha proti Holandsku). Z uvedeného vyplýva, že trestné konanie je automaticky nespravodlivé a dochádza k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru v prípade, ak je predmetná výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom.

Ak sa však jedná o dôkaz rozhodujúci (ale nie jediný) považuje sa konanie síce za nespravodlivé, ale členský štát sa môže zodpovednosti „zbaviť“ ak preukáže, že urobil všetko pre to, aby prítomnosť svedka zabezpečil, teda že je vylúčená nedbanlivosť zo strany orgánov štátu. Niekedy ESLP prihliada i k ďalším okolnostiam, napríklad, či súdy spornú výpoveď hodnotili s maximálnou starostlivosťou, čím sa mohli vyvážiť práva obhajoby (Haas proti SRN). Z uvedeného vyplýva formulácia pozitívneho záväzku štátu, aby vyvinul maximálne možné úsilie, na zabezpečenie prítomnosti svedka v konaní pred súdom a to jednak prijatím zodpovedajúcej právnej úpravy, ako i aktívnym konkrétnym konaním (u nás napr. okrem iného i § 88 TP). Odmietnutie umožnenia výsluchu takého svedka musí byť zároveň dostatočne odôvodnené (Reiner a ďalší p. Rumunsku). Zároveň však kumulatívne platí podmienka, že s dôkazmi pri vykonávaní ktorých nie sú práva obhajoby dôsledne zabezpečené, musí súd pri rozhodovaní nakladať so zvláštnou starostlivosťou.

Sumárne možno konštatovať, že ak sa jedná v prípade uvedených výpovedí o jediný dôkaz, tak ESLP bude konštatovať porušenie Dohovoru bez ohľadu na zistenú, či absentujúcu nedbanlivosť štátu. Ak sa bude jednáť o dôkaz rozhodujúci, tak v prípade zistenia nedbanlivosti bude rozhodnuté o porušení Dohovoru, pri nezistení nedbanlivosti o porušenie nepôjde. V prípade slabšieho dôkazu o porušenie Dohovoru nepôjde ani v jednom prípade.

- Al Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu (2011 - modifikácia pravidla jediného či rozhodujúceho dôkazu). Podstata spočívala v tom, že pán Al Khawaja sa mal ako rehabilitačný lekár dopustiť sexuálneho nátlaku na dvoch pacientkach po uvedení do hypnózy. Prvá pacientka sa po výsluchu na políciu o veci zverila dvom kamarátkam a následne spáchala samovraždu. Obžalovaný je teda nemal možnosť nikdy vypočúť. Vnútroštátny súd povolil prečítanie jej výpovede z fázy vyšetrovania na súdnom konaní. Išlo pritom o jediný priamy dôkaz. Okrem toho mal súd k dispozícii výpovede dvoch priateľiek poškodenej, ktoré boli nepriamymi dôkazmi.

Vo veci Tahery spočívalo obvinenie i obžaloba na tom, že pán Tahery mal pobodať iného muža, pričom sám poškodený uviedol, že nevidel, kto ho bodol. O dva dni sa na políciu dostavil svedok, ktorý uviedol, že videl, ako obžalovaný bodol poškodeného. Následne však v konaní pred súdom odmietol vypovedať, z obavy o život a zdravie seba a svojej rodiny. Jeho výpoveď bola preto pred súdom prečítaná, pričom sa jednalo o dôkaz zásadný.

V oboch prípadoch rozhodli vnútroštátne súdy o vine.

V konaní pred ESLP bolo najprv v oboch prípadoch rozhodnuté o porušení čl. 6 ods.1 a 3 písm. d) Dohovoru. Prípad bol však predložený Veľkému senátu ESLP, ktorý v prípade Al Khawaja následne rozhodol odlišne a v prípade Tahery síce rovnako, ale s odlišným odôvodnením.

Veľký senát použil, trojfázový test - tzv. Al Khawaja test. V rámci testu sa zisťuje:

1. Či existoval dôležitý dôvod pre neprítomnosť svedka na hlavnom pojednávaní.
2. Či sporná výpoveď predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz.
3. Či toto obmedzenie práva na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, ktoré kompenzovali sťažené podmienky, v ktorých pracovala obhajoba.

Dobry dôvod

Dobry dôvod postráda definíciu, pôjde zrejme o nevyhnutnosť použitia predchádzajúcej výpovede svedka. Za dobry dôvod je možné považovať napríklad smrť svedka. Ten sa však neuplatní, ak orgány štátu vedeli o riziku hroziacemu svedkovi a nič nepodnikli. Všeobecný a bližšie nezdôvodnený strach svedka sa za dobry dôvod nepovažuje, vždy treba skúmať i možnosť použitia inštitútu utajeného svedka. Ak strach vzbudil obžalovaný alebo osoby s ním spolené, vyskytuje sa názor, že sa obžalovaný týmto konaním práva vypočúvať svedkov vzdal. To je však v rozpore s judikatúrou týkajúcou sa utajených svedkov. Dobrym dôvodom môže byť aj nenáležitá druhotná viktimizácia svedka - dieťaťa, ktorý je zároveň obeťou trestného činu.

Váha dôkazu (jediný/rozhodujúci)

Podľa Al Khawaja testu samotná skutočnosť, že sa jedná o dôkaz jediný, či rozhodujúci, ešte nemusí spôsobiť porušenie Dohovoru, ak je táto skutočnosť vyvážená inými opatreniami. Rozhodujúci dôkaz má byť vykladaný užšie ako usvedčujúci dôkaz. Ide o dôkaz takej dôležitosti alebo významu, že bude pravdepodobne rozhodujúci pre výsledok konania. A je neoverená svedecká výpoveď potvrdzovaná inými podpornými dôkazmi, bude posúdenie, či je rozhodujúcim dôkazom, závisieť na sile týchto podporných dôkazov; čím silnejšie sú tieto dôkazy, tým menej je pravdepodobné, že bude výpoveď neprítomného svedka považovaná za rozhodujúcu. Vyžaduje sa teda existencia dostatočných vyvažovacích faktorov, vrátane silných procesných záruk, ktoré umožňujú náležité a spravodlivé ohodnotenie spoľahlivosti spornej výpovede. Výpoveď obhajobou nevypočutého svedka - neoverená svedecká výpoveď teda musí byť dostatočne spoľahlivá a potvrdzovaná silnými podpornými dôkazmi.

Vyvažujúce opatrenia

Posudzuje sa napríklad, či bola výpoveď zachytená v korektnej procesnej forme, či je výpoveď potvrdzovaná inými nerozpornými dôkazmi, zohľadňujú sa prípadné inštrukcie sudcu porote, kde ju upozorní na úskalía výpovede - teda upozornenie na riziká výpovede. Relevantným vyvažujúcim opatrením sa rozumie napr. aj umožnenie účasti obhajobe na príprave výsluchu svedka v prípravnom konaní, vo forme prípravy otázok na, ktoré sa má vyšetrovateľ pri výsluchu svedka opýtať. Takáto účasť obhajoby na príprave výsluchu svedka síce nemá pravý kontradiktórny charakter, pretože obhajoba nemôže reagovať na aktuálne odpovede svedka a tak ich spochybňovať, ale môže sa v konkrétnom prípade považovať za primerané vyvažujúce opatrenie samozrejme vyhodnotiac všetky okolnosti prípadu.

Všetky tri kroky testu spolu vzájomne súvisia a spoločne slúžia na zistenie, či bolo trestné konanie ako celok spravodlivé. V konkrétnom prípade preto môže byť vhodné vykonať tieto kroky v inom poradí, najmä pokiaľ sa niektorý z nich ukáže ako rozhodujúci pre záver o spravodlivosti alebo nespravodlivosti konania - Schatschaschwili p. Nemecku, rozsudok č. 9154/10 z 15. decembra 2015, § 83.

Na základe uvedeného testu prezentovaného v kauze Al Khawaja je teda možné právo obžalovaného na výsluch svedkov poprieť, ak je dostatočne vyvážené obmedzenie práv obhajoby. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. Výpoveď svedka môže súd zásadne vziať za základ svojho rozhodnutia, len ak bol svedok vypočutý kontradiktórne v zmysle čl. 6 ods. 3 písm. d). Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo o sebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Najvyšší súd dáva do pozornosti rozhodnutie veľkého senátu ESĽP vo veci Schatschaschwili p. Nemecku, rozsudok č. 9154/10 z 15. decembra 2015, v ktorom bol vykonaný precízny rozbor a výklad iných predchádzajúcich rozhodnutí ESĽP, najmä však aj procesný postup pri vykonaní Al Khawaja testu.

Pokiaľ krajský súd vysvetlil, že právo obvineného na obhajobu nebolo porušené, aj preto, že:

„Obžalovaný E. mal už počas prípravného konania obhajcu, ktorý využil možnosť nazretia do spisu (č. l. 214 záznam o nazretí do spisu), pričom obhajca si urobil zo spisu potrebné fotokópie a odpisy. Po skončení vyšetrovania bolo obhajcovi tiež umožnené preštudovať si obsah vyšetrovacieho spisu, ktorú možnosť využil 31. augusta 2020 (zápisnica na č. l. 231), Týmto postupom bolo obžalovanému riadne umožnené (s povahou na status poškodeného) oboznámiť sa s obsahom jeho výsluchu“ (strana 14 uznesenia krajského súdu, sp. zn. 3To/56/2021, z 31. augusta 2020 - č. l. 462), tak najvyšší súd dáva do pozornosti rozhodnutia ESĽP Hulki Gunes p. Turecku, rozsudok č. 28490/95 z 19. júna 2002, Balšán p. Českej republike - vid' vyššie, Osmanagaoglu p. Turecku, rozsudok č. 12769/02 z 21. júla 2009, Atanasov p. Macedónsku, rozsudok č. 41188/06 z 19. apríla 2011 a ďalšie, v ktorých ESĽP konštatoval porušenie čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. d) Dohovoru nakoľko nepovažoval za dostatočné, že obvinený síce mal možnosť zoznámiť sa s protokolom o výsluchu svedka, ktorého ale nemal možnosť vypočuť a vysvetliť, že takáto možnosť spochybnenia výpovede svedka nemôže byť považovaná za náležitú náhradu priameho výsluchu svedka.

S ohľadom na prezentované je zrejmé, že vyššie uvedený argument krajského súdu nemôže v konfrontácii s právom na spravodlivý proces obstať.

Kontradiktórnosť konkrétne vo vzťahu k výsluchu svedkov - zraniteľným obetiam.

S ohľadom na bohatú judikatúru ESĽP - A. M. p. Taliansku, rozsudok č. 37019/97 zo 14. decembra 1999, P. S. p. Nemecku, rozsudok č. 33900/96 z 20. decembra 2001, S. N. p. Švédsku - vid' nižšie, Magnusson p. Švédsku rozsudok č. 53972/00 zo 16. decembra 2003, Accardi a ďalší p. Taliansku, rozsudok č. 30598/02 z 20. januára 2005, Bocos. Cuesta p. Holandsku, rozsudok č. 54789/00 z 10. novembra 2005, A. S. p. Fínsku, rozsudok č. 40156/07 z 28. septembra 2010, B. p. Fínsku, rozsudok č. 17122/02 z 24. apríla 2007, W. p. Fínsku, rozsudok č. 14151/02 z 24. apríla 2007, A. H. p. Fínsku, rozsudok č. 46602/99 z 10. mája 2007 možno vysloviť a zhrnúť:

Oživovanie negatívnych zážitkov z minulosti môže byť pre obeť trestného činu veľmi nepríjemné a stresujúce. ESĽP neprehliada zvláštnosti, ktorými sa vyznačujú konania najmä o sexuálnych deliktach. Uznáva, že tieto konania sú ťažkou skúškou pre obeť, a to najmä vtedy ak je nedobrovoľne postavená tvárou v tvár obvinenému. Pri hodnotení, či bolo rešpektované právo obvineného na spravodlivý proces, je potrebné zobrať do úvahy právo obete na rešpektovanie súkromného života. Je preto legitímne prijať na jej ochranu určité opatrenia, a to za podmienky, že sú zlučiteľné s účinným a adekvátnym výkonom práv obhajoby - S. N. p. Švédsku, rozsudok č. 34209/96 z 2. júla 2002.

V prípade zraniteľných svedkov (zväčša deti pri sexuálnych deliktach), u ktorých je predpoklad, že ich nebude možné v budúcnosti vypočuť, by mali orgány činné v trestnom konaní rešpektovať nasledujúce požiadavky:

- výsluch by mal prebehnúť za aktívnej účasti obhajoby, t. j. výsluchu by mal byť prítomný obhajca, prípadne sám obvinený, pričom by im malo byť umožnené nepriamo sledovať výsluch (napr. prostredníctvom video - prenosu, alebo cez jednosmerné zrkadlo),
- má byť obhajobe umožnené navrhnúť polozenie otázok ešte pred začatím výsluchu v rámci jeho prípravy a obhajobe má byť umožnené podávať návrhy na dopĺňujúce otázky, ktoré by mali byť svedkovi položené ešte počas jeho výsluchu,
- výsluch by mal byť zachytený na videokameru, aby mohol byť záznam následne prehraný pred súdom.

Najvyšší súd dopĺňa.

Vo veci S. N. p. Švédsku, rozsudok č. 34209/96 z 2. júla 2002 (podobne rozsudok ESĽP W. proti Fínsku z 24. apríla 2007 a iné) národné súdy priznali, že odsúdenie sťažovateľa sa v rozhodujúcej miere zakladá na výpovedi poškodeného desať ročného chlapca, ktorý sa mal stať obeťou sexuálneho zneužívania zo strany sťažovateľa. ESĽP konštatoval, že v priebehu konania pred súdom bol prehratý

videozáznam prvého a audiozáznam druhého výsluchu maloletého políciou. Počas týchto výsluchov obhajca obvineného síce nebol prítomný, podieľal sa ale na príprave druhého výsluchu a s jeho priebehom bol spokojný. ESLP vyslovil, že vzhľadom na zvláštnu povahu konania o sexuálnych trestných činoch nemožno ustanovenie čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru vykladať tak, že vyžaduje vo všetkých prípadoch, aby otázky boli kladené priamo obvineným alebo obhajcom. V danom prípade mala obhajoba dostatočnú príležitosť spochybniť vierohodnosť maloletého či jeho výpoveď. ESLP tiež prihliadol na to, že národné súdy si boli vedomé problémov, ktorým musela obhajoba s ohľadom na okolnosti prípadu čeliť, a pri hodnotení vykonaných dôkazov postupovali s extrémnou starostlivosťou. K porušeniu práva na spravodlivý proces nedošlo.

Tento prípad najvyšší súd zámerne uvádza, pretože aj v takej citlivej veci (desať ročná obeť sexuálneho násillia), bol po prvom nekontadiktórnom výsluchu obete vykonaný jej druhý výsluch ešte v prípravnom konaní, na príprave ktorého sa mohol zúčastniť obvinený prostredníctvom obhajcu. Tu možno vidieť návod ako sa má postupovať, keď prokurátor v rámci dozoru zistí, že prvý výsluch zraniteľnej obete bol vykonaný nekontradiktórne a pritom ide o rozhodujúci usvedčujúci dôkaz. Len tak sa totiž možno vyhnúť nespravodlivému procesu. Vo veci obvineného E. bolo jeho právo na spravodlivý proces úplne ignorované, nie len v prípravnom konaní ale aj v konaní pred súdmi.

V podmienkach slovenského právneho poriadku je výsluch zraniteľných obetí riešený v ustanoveniach § 135 Trestného poriadku.

Podľa § 135 Trestného poriadku

(1) Výsluch svedka, ktorý je dieťaťom, o veciach, ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jeho osobné vlastnosti, vzťah k obvinenému alebo k podozrivému, závislosť od obvineného alebo podozrivého alebo povahu a okolnosti spáchania trestného činu mohlo nepriaznivo ovplyvniť duševnú integritu alebo vystaviť ho riziku druhotnej viktimizácie, sa vykoná s využitím videokonferenčného zariadenia. Výsluch treba vykonať obzvlášť ohľaduplne a po obsahovej stránke tak, aby sa v ďalšom konaní už nemusel opakovať. Klásť otázky takémuto svedkovi možno len prostredníctvom orgánu činného v trestnom konaní. V prípravnom konaní možno výsluch opakovať len so súhlasom prokurátora. Opakovaný výsluch v prípravnom konaní vedie spravidla tá istá osoba. V konaní pred súdom možno na podklade rozhodnutia predsedu senátu vykonať dôkaz prečítaním zápisnice i bez splnenia podmienok uvedených v § 263 alebo postupom podľa § 270 ods. 2.

(2) K výsluchu podľa odseku 1 sa priberie psychológ, ktorý so zreteľom na predmet výsluchu a stupeň duševného vývoja svedka prispeje k správne mu vedeniu výsluchu a ak nie je na výsluchu prítomný opatrovník podľa § 48 ods. 2, aj zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Ak to môže prispieť k správne mu vykonaniu výsluchu, prizve sa k výsluchu aj zákonný zástupca alebo pedagóg. Spôsob vedenia výsluchu prekonzultuje orgán činný v trestnom konaní s psychológom pred vypočutím a ak je to potrebné, aj s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, zákonným zástupcom alebo pedagógom. Ak výsluch alebo pokračovanie v ňom môže mať nepriaznivý vplyv na psychický stav dieťaťa, môže psychológ navrhnúť odloženie vykonania výsluchu alebo jeho prerušenie počas jeho výkonu. Osoba, ktorá bola pribraná k výsluchu, sa podľa potreby vypočuje na správnosť a úplnosť zápisnice alebo na spôsob, akým bol výsluch vykonaný, ako aj na spôsob, akým vypočúvaná osoba vypovedala.

(3) Na výsluch svedka o veciach, ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jeho osobné vlastnosti, vzťah k obvinenému alebo k podozrivému, závislosť od obvineného alebo podozrivého alebo povahu a okolnosti spáchania trestného činu mohlo nepriaznivo ovplyvniť duševnú integritu alebo vystaviť ho riziku druhotnej viktimizácie, sa použije postup podľa odsekov 1 a 2, ak ide o svedka, ktorý je obzvlášť zraniteľnou obeťou a jeho rodinného príslušníka podľa osobitného predpisu, a o svedka, ktorého vek nie je známy a u ktorého existuje dôvod domnievať sa, že je osobou mladšou ako 18 rokov, až kým sa nepreukáže opak.

(4) V prípravnom konaní vedenom pre trestný čin proti ľudskej dôstojnosti, trestný čin obchodovania s ľuďmi, trestný čin týrania blízkej osoby a zverenej osoby alebo trestný čin výroby detskej pornografie výsluch svedka, ktorý je obzvlášť zraniteľnou obeťou podľa osobitného zákona, vedie osoba rovnakého pohlavia ako je vypočúvaná osoba; to neplatí, ak tomu bránia závažné dôvody, ktoré orgán činný v

trestnom konaní uvedie v zápisnici.

Podľa § 2 ods. 1 písm. c) Zákona o obetiach trestných činov č. 274/2017 Z. z..

Obzvlášť zraniteľnou osobou sa rozumie

1. dieťa,

Podľa § 8 ods. 2 Zákona o obetiach trestných činov č. 274/2017 Z. z..

Orgán činný v trestnom konaní, súd a subjekt poskytujúci pomoc obetiam postupuje tak, aby jeho činnosť nespôsobovala obeti a rodinným príslušníkom obete druhotnú viktimizáciu a prijíma účinné opatrenia, ktoré majú zabrániť opakovanej viktimizácii. Na tento účel orgán činný v trestnom konaní a súd používa vhodne prispôsobené úradné miestnosti alebo prijíma iné opatrenia na zabránenie styku osoby, ktorú obeť označila za páchatela, osoby, ktorá je podozrivá zo spáchania trestného činu, alebo osoby, proti ktorej sa vede trestné konanie s obťou alebo jej rodinnými príslušníkmi.

Podľa § 127 ods. 1 Trestného zákona

Dieťaťom sa rozumie osoba mladšia ako osemnásť rokov, ak tento zákon neustanovuje inak.

Ustanovenie § 263 Trestného poriadku sa týka situácie, ak svedka nemožno na hlavnom pojednávaní (z akýchkoľvek dôvodov) vypočuť, a preto sa má prečítať jeho výpoveď z prípravného konania. Na takúto situáciu sa striktnie musí aplikovať princíp kontradiktórnosti obsiahnutý v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru. S ohľadom na uvedené je potrebné ustanovenie § 135 ods. 1 štvrtá veta Trestného poriadku: „V konaní pred súdom možno na podklade rozhodnutia predsedu senátu vykonať prečítaním zápisnice i bez splnenia podmienok uvedených v § 263 alebo postupom podľa § 270 ods. 2“ vykladať tak, že takýto postup je možný len vtedy ak pri postupe podľa § 135 Trestného poriadku bolo zachované právo obvineného na účinný a adekvátny výkon práva na obhajobu.

Preto ak vyšetrovateľ vykonáva výsluch zraniteľnej osoby postupom podľa § 135 Trestného poriadku v nadväznosti na § 263 Trestného poriadku a § 270 Trestného poriadku, musí mať na mysli a musí rešpektovať aj právo obhajoby na možnosť minimálne sa podieľať na príprave výsluchu (viď. S. N. p. Švédsku, rozsudok č. 34209/96 z 2. júla 2002), resp. sa ho i zúčastniť - hoci nepriamo, za jednosmerným sklom a pod. a dať mu tak možnosť už počas výsluchu spochybniť svedeckú výpoveď.

Výsluch zraniteľnej obete sa má v prípravnom konaní vykonať tak aby sa nestal dôkazom neprípustným, ale aby bol použiteľným aj v súdnom konaní. Ako vyplýva z uvedenej judikatúry EŠLP prípustnosť dôkazu môže zmať aj skutočnosť, že tento nebol vykonaný kontradiktórnym spôsobom, t. j. so zachovaním práva obvineného na obhajobu. S odkazom na uvedené musí prokurátor ako nositeľ dôkazného bremena zabezpečiť, aby bol výsluch svedka mladšieho ako 18 rokov (najmä v prípade ak ide o dôležitého svedka obžaloby) vykonaný v prípravnom konaní postupom podľa § 135 TP tak, aby bol použiteľný v konaní pred súdom. Z tohto dôvodu musí zabezpečiť obžalovanému možnosť uplatnenia jeho práva na obhajobu. Vzhľadom na osobitosť výsluchu osoby mladšej ako 18 rokov, ktorá nie vždy (najmä v prípade maloletých obetí násilných a sexuálne motivovaných trestných činov) umožňuje priamu účasť obhajoby na tomto úkone, do úvahy prichádza aj jej nepriama účasť upravená v § 135 ods. 3 TP, t. j. výsluch osoby napr. s využitím technických zariadení určených na prenos zvuku a obrazu a podobne.

Ak výsluch osoby mladšej ako 18 rokov nebol vykonaný v prípravnom konaní kontradiktórnym spôsobom a je jediným, prípadne rozhodujúcim dôkazom proti obžalovanému, nevyhnutne ho treba zopakovať aj v konaní pred súdom tak, aby bolo obhajobe umožnené vykonať výsluch v súlade s článkom 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru. V takomto prípade spravidla nemôže opätovnému výsluchu svedka mladšieho ako 18 rokov brániť ani odporúčanie psychológa výsluch neopakovať. Výjadrenie znalca psychológa má totiž len odporúčajúci charakter, ktoré nie je záväzné pre orgány činné v trestnom konaní, ani pre súd. Berúc do úvahy osobitnú zraniteľnosť detských obetí trestných činov, by mali príslušné orgány činné v trestnom konaní zabezpečiť a vykonať už v prípravnom konaní výsluch tak, aby jeho opakovanie v konaní pred súdom nebolo potrebné.

V konkrétnej veci, ak súdy nemienili vykonať osobný výsluch svedka Š. E. na hlavnom pojednávaní potom bolo ich povinnosťou podrobiť jeho výpoveď z prípravného konania Al Khawaja testu a až po ustálení, že jeho výsluch v prípravnom konaní bol vykonaný nielen v súlade s Trestným poriadkom ale aj v súlade s Dohovorom, a tak „prešiel“ týmto testom, mohli na hlavnom pojednávaní postupovať podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku.

V predmetnej veci - Al Khawaja test.

1. Či existoval dôležitý dôvod pre neprítomnosť svedka Š. E. na hlavnom pojednávaní.

Dobрым dôvodom prečo sa svedok nevypočuje na hlavnom pojednávaní môže byť aj nenáležitá druhotná viktimizácia svedka - dieťaťa, ktorý je zároveň obeťou trestného činu. Pri posudzovaní tohto dôvodu nemožno formalisticky vychádzať len z toho, že sa má vypočúvať dieťa, ale je potrebné materiálne posúdiť všetky okolnosti prípadu. Je totižto priepastný rozdiel v tom či sa vypočúva 7 - 8 ročné sexuálne zneužívané dievčatko, resp. či sa vypočúva 15 ročný násilne okradnutý chlapec (poškodený - svedok Š. E. mal v čase konania verejného zasadnutia pred krajským súdom takmer 17 rokov). V súvislosti s vekom zraniteľnej obete je tiež potrebné zohľadniť aj to, že vek 14, resp. 15 rokov tvorí istú ľudskú i osobnostnú hranicu pre posúdenie či a ako vníma takáto obeť trestného činu procesné úkony orgánov činných v trestnom konaní, nakoľko ak zákonodarná moc pripustila vek 14 resp. 15 rokov ako okolnosť spôsobilú na vyvodenie trestnej zodpovednosti za protiprávne konanie takejto osoby, a tak i proti jej vôli povinnosť strpieť všetky procesné úkony, prirodzene a logicky i zraniteľná obeť trestného činu už môže byť v takomto i neskoršom veku (zohľadniac všetky faktory - odporúčanie psychológa, charakter trestného činu i okolnosti priebehu skutkového deja a v porovnaní s tým právo na spravodlivý proces), spôsobilá napr. strpieť pri svojom výsluchu v prípravnom konaní účasť obhajcu. Preto paušalizovanie veku 18 rokov ako hranice do kedy pri postupe podľa § 135 Trestného poriadku sa neumožní obhajobe účasť na výsluchu zraniteľnej obete trestného činu nemôže zodpovedať požiadavkám spravodlivého procesu.

Oživovanie spomienok o priebehu trestného činu v pamäti poškodeného Š. E. môže byť pre neho síce nepríjemné avšak podľa názoru najvyššieho súdu nie devastácie traumatizujúce, a to aj s ohľadom na jeho vekovú vyspelosť a s ohľadom na charakter trestného činu a okolnosti priebehu skutku - krádež.

Je pravdou, že právo na priamy kontradiktórny výsluch svedka nie je absolútne (ak sú splnené podmienky AL Khawaja testu), tiež ale platí, že ani opätovný výsluch zraniteľnej obete nie je vylúčený (ak pôvodný výsluch bol vykonaný ignorujúc práva obhajoby). Ak by uvedené neplatilo stalo by sa ustanovenie § 135 Trestného poriadku absolútne, a tak legalizujúce aj nesprávny postup policajta pri výsluchu svedka, ktorý nezodpovedá pravidlám spravodlivého a fér procesu.

Podľa názoru najvyššieho súdu nebol daný dobrý dôvod na nevypočutie svedka Š. E. na hlavnom pojednávaní. Výsluch menovaného mal byť už v prípravnom konaní vykonaný za aktívnej minimálne nepriamej účasti obhajoby a nakoľko sa tak nestalo, v ďalšom konaní je tento dôkazný prostriedok nepoužiteľný pre porušenie práva obvineného na obhajobu nerešpektovaním jeho práva na možnosť aspoň raz vypočuť svedka, ktorého výpoveď je jediným, resp. rozhodujúcim dôkazným prostriedkom preukazujúcim jeho vinu. Preto nebolo možné nekontradiktórnu - neoverenú výpoveď svedka Š. E. na hlavnom pojednávaní oboznámiť postupom podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku.

2. Či sporná výpoveď svedka Š. E. predstavuje jediný alebo rozhodujúci dôkaz.

Výpoveď menovaného bez akýchkoľvek pochybností predstavuje rozhodujúci usvedčujúci dôkaz. Bez jeho svedectva by nebolo možné ustáliť priebeh skutkového deja a ani vytvoriť skutkovú vetu. Menovaný totižto ako jediný opísal priebeh deja pred samotnou krádežou počas nej ako i po nej. Ostatné dôkazy sú len podporné a dokazujú, že obvinený bol v jeho prítomnosti nedokazujú však nič iné. Priznávajúce sa výpovede obvinených nie sú perfektné a jednoznačné a napokon i popreté (N. vo vzťahu

k E.). To isté obvinený E.. K tomu okresný súd sám vysvetlil: „Obaja obžalovaní poskytli ... rôzne výpovede, pričom súd musel posúdiť pravdivosť ich výpovedí, aj keď vierohodnosť oboch obžalovaných vzhľadom na obsahovo rozdielne výpovede bola čiastočne znížená“ (str. 7 rozsudku okresného súdu)

Keďže výpoveď poškodeného - svedka Š. E. má pre daný prípad - vo vzťahu k obvinenému G. E. (nie k obvinenému N., ktorý sa priznal) rozhodujúci význam, nebolo možné jeho výpoveď na hlavnom pojednávaní oboznámiť postupom podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku.

3. Či obmedzenie práva obhajoby na kontradiktórnosť konania bolo vyvážené ďalšími faktormi, ktoré kompenzovali sťažené podmienky, v ktorých pracovala obhajoba.

Výpoveď poškodeného - svedka Š. E. nebola zachytená v korektnej procesnej forme (chýba správa v zmysle § 270 ods. 2 Trestného poriadku), súdy ju nepodrobili kritickej preverke v spojení s ďalšími dôkazmi, najmä výpoveďou obvineného E., ale i obvineného N. vo vzťahu k účasti obvineného E. na skutku, ktoré sú sporné - priznanie sa - popretie viny, a tak ich nemožno označiť za silné a významné podporné dôkazy. Okrem toho okresný súd návrhy obhajoby na doplnenie dokazovania vo forme umožnenia jej aspoň raz v priebehu konania kontradiktórne vypočúť poškodeného formalisticky a neopodstatnene zamietol. Obhajoba nemala svoje sťažené uplatnenie obhajoby vykompenzované napr. umožnením jej hoci i nepriamej účasti (viď vyššie) na výsluchu svedka Š. E. v prípravnom konaní.

Preto nebolo možné výpoveď poškodeného - svedka Š. E. na hlavnom pojednávaní oboznámiť postupom podľa § 270 ods. 2 Trestného poriadku.

+ + +

S ohľadom na uvedené, procesný postup súdov nižších stupňov keď na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom, resp. na verejnom zasadnutí pred krajským súdom nevypočuli poškodeného - svedka Š.B. E. takým spôsobom aby umožnili obhajobe účasť na jeho výsluchu, podľa názoru najvyššieho súdu, odporuje pravidlám spravodlivého procesu. Ich procesný postup pri hodnotení výpovede poškodeného z prípravného konania neprešiel Al Khawaja testom a preto nemohli založiť svoje rozhodnutie o vine obv. E. na nekontradiktórnej - neoverenej výpovedi menovaného svedka. Súdy nižších stupňov tak zásadným spôsobom porušili právo obvineného na obhajobu.

V súvislosti s vyššie uvedeným „zrkadlovo“ platí, že súdy nižších stupňov pochybili v procesnom postupe, keď vykonali dokazovanie v rozpore so zákonom - keď na hlavnom pojednávaní (č. l. 286) oboznámením kamerového záznamu z č. l. 86 o výsluchu svedka E. porušili ustanovenie § 270 ods. 2 Trestného poriadku čo by odôvodňovalo dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Za vyššie popísanej situácie má však ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len subsidiárnu povahu a ako špeciálne ustanovenie bolo potrebné, v takomto prípade, pre účely dovolacieho konania aplikovať ustanovenie § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Okrem vyššie uvedeného súdy nižších stupňov pochybili v procesnom postupe aj tým, že neopodstatnene odmietli návrh obvineného na doplnenie dokazovania, keďže na takýto postup podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (s ohľadom na vyššie uvedené) nebol daný zákonný predpoklad.

Najvyšší súd poznamenáva, že výsluch svedka Š. E. bol v prípravnom konaní vykonaný bez toho aby vyšetrovateľ zvážil všetky vyššie uvedené okolnosti, v dôsledku čoho bol vykonaný v rozpore s čl. 6 ods. 1 ods. 3 písm. d) Dohovoru, a preto je v ďalšom konaní nepoužiteľný na preukazovanie viny obvineného E..

Účelom trestného konania nie je len spravodlivé potrestanie páchatel'a ale aj „fair“ proces. Existencia riadneho procesu je nevyhnutnou podmienkou existencie demokratického právneho štátu. Spôsob získavania dôkazov preto nemožno prispôbovať momentálnemu presvedčeniu orgánov činných v trestnom konaní o páchatel'ovi a vine, ale vždy je potrebné striktne dbať na predpísané procesné pravidlá

(Nález ÚS ČR II ÚS 2014/07).

Preto najvyšší súd vyhodnotil argumentáciu obvineného vzťahujúcu sa k dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako relevantnú, presvedčivú a dôvodnú.

Vo vzťahu k ďalším dovolacím námietkam obvineného najvyšší súd uvádza, že v dôsledku zrušenia napadnutého uznesenia nastal vo vzťahu k obvinenému G. E. stav neprávoplatne skončenej veci, a preto bude v rámci ďalšieho konania úlohou okresného súdu sa s týmito vysporiadať a reagovať na všetky argumenty obvineného prednesené aj v dovolaní, ku ktorým sa najvyšší súd z dôvodu zdržanlivosti a sebaobmedzenia v právoplatne neskončenej veci nevyjadroval.

Nakoľko obvinený G. E. v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 9T/70/2020, z 20. apríla 2021 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 3To/56/2021, z 3. augusta 2021 a dovolací súd v konaní o dovolaní označené rozhodnutia zrušil, bolo potrebné rozhodnúť podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku o väzbe.

Hoci má obvinený G. E. bohatú kriminálnu minulosť, ktorá okolnosť môže naznačovať existenciu obavy, že na slobode bude páchať trestnú činnosť, treba ale tiež prihliadnuť na skutočnosť, že menovaný od 3. augusta 2021 (č. l. 466) vykonáva trest odňatia slobody, ktorého výkon už mohol naplniť svoj účel z hľadiska individuálnej prevencie a je potrebné prihliadnuť i na okolnosť, že novelou Trestného zákona došlo k zníženiu trestných sadzieb (aj za trestný čin, ktorý sa obvinenému kladie za vinu), a preto najvyšší súd v tomto okamihu nezistil potrebu pozbaviť menovaného slobody väzbou.

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.